

készíteni. A gépesített iparban foglalkoztatott fiatalok hiányzó tanoncidejét kellett ennek az iskolának pótolni, amely egyszersmind kísérleti-nevelési laboratóriuma a jövő gyári munkásságának. Az iskola eredményeit és kipróbált módszerét a 8 osztályú elemire épülő továbbképző is felhasználhatná, mert a munkábalépés korhatárát a 16. évre kell emelni. (Sajnos nálunk a törvény megengedi, hogy a 12—13 éves gyermek munkábalépjen.) Miss Jebb felismerte, hogy Magyarország igen alkalmas terület a kísérleti munkai-kola működésére, mert itt még nincs gyárimunkás nemzedék, — viszont a munkásságnak joga és szüksége van sajátos továbbképzésre. A magyar gyermek könnyen fejleszhető, a munkáskvalitásokat megfelelő módszerrel könnyen megszerezheti, a nélkül, hogy egyéb képességei elsenyednének. — E. Jebb szerepe a munkaiskolák megalapozásában: a munka értékének felismerése és a benne való hit volt. E. Jebb nagy hatása egyéniségében rejlett: meglátott olyan dolgokat, melyeket csak a jövő igazolt. „A gyermek jogairól” szóló szózata túléli minden művét: alaptétele lett a háború utáni gyermekvédelmi törvényeknek az egész világon. Szerény volt, de tántoríthatatlan munkájában, élete céljának megvalósításában: a gyermekvédelem fejlesztésében. Hitt ebben a szent ügyben és abban, hogy az emberiségnek fel kell ismernie ennek az ügynek a fontosságát. Ez a hit ad erőt ma is munkatársainak, akik a közömbösség göröngyös útjain akarják megvalósítani ennek a lángelkű szent és nagyvonalú „diplomatanő”-nek terveit.

Hoffmann Marianne arról ír cikket, hogy a fiatalok bíróságában milyen szükséges volna női bíró is. Kiváló szakértségi véleménye is az, hogy bírói képességgel rendelkező, lélektani-pedagógiai ismeretekkel, szociális érzéssel bíró nők csak hasznosan működhetnének közre. Különösen, ha leánygyermek áll a bírák előtt, a női bírák megértő, anyai gyengédsége, a női lélek fejlődésének ismerete csak elősegíthetné a bűnöző gyermek megnyilatkozását. A válóperek és gyermektartási perek bírái között is kellene nőnek lenni, mert a nő megérzése és együttérzése — kellő jogi ismeret mellett — sok esetben megakadályozhatná a család felbomlását — mert a család és a gyermek érdekeit képviselné. Magyarországon még nincs női bíró, de a külföldi államok (Lengyelország, Anglia, Amerika) megbecsülik értékes munkájukat. Nálunk csak pártfogóként működhetnek a fiatalok bírósága mellett: felderítik azon körülményeket, melyek a fiatalok bűnöző életviszonyi, erkölcsi és értelmi fejlődésre vonatkoznak. Határozathozatal után pedig a felügyelet tartozik rá: ez a kisegítő nevelés, melynek fontossága épen eredményességében rejlik. Ez nehéz, felelősségteljes munka, melyhez testi-lelki egészség, kiegyensúlyozottság és képesítés kell.

(N. L.)

Láthatár 1938. 1—12 sz.

5. sz. *Erdélyi unitárius iskolák az 1934—35. tanévben.* E tanévben 2. unitárius középiskola (Kolozsvár és Székelykeresztúr) működött Erdélyben 182, illetve 142 tanulóval. Az elemi iskolák száma 35, ezekben 51 tanerő működött és 1929 gyermek tanult.

7—8. sz. *Magyar iskolázás Amerikában. Fáy-Fischer Andor.* A cikkíró az amerikai magyar iskolák fontos szerepét és azokat a nagy nehézségeket ismerteti, amelyekkel meg kell küzdeniök. A bevándoroltak gyermeke az amerikai népiskolában csak angolul tanul s az egyházak lelkészeire és tanítóira vár a nagy feladat, hogy ezeket a gyermekeket anyanyelvükre megtanítsák s a magyarsághoz való tartozás érzését ébren tartsák bennük. Az amerikai magyarok nagy tömege szegény sorsban

élő ember, a legnehezebb testi munkát végzik gyárakban vagy bányákban; sérti idejük, sem megfelelő tanultságuk nincs, hogy gyermekeikkel foglalkozzanak. Az egyház pedig csak szombaton, amikor az amerikai iskolában szünetel a tanítás, foglalkozhat a gyermekkel, azonkívül a vakáció idejében a nyári iskolában. Nehéz munka ilyenkor az amerikai iskola sovén légkörében nevelődő gyermeket olyan dolgokra oktatni, amelyek már nem nagyon érdeklik. Itt a sikernek úgyszólván egyetlen feltétele a tanító egyénisége, hogy mennyire tudja lekötni és magával ragadni a tanulókat. Az amerikai magyar iskolák nagy hiánya, hogy nincs megfelelő tankönyvük. A hazulról küldött könyvek nem felelnek meg a sajátos amerikai viszonyoknak. Szükség lenne megfelelő tankönyvekre, annál is inkább, mert az amerikai magyar élet ma örvedetes újjáéledést mutat. Ujabbán amerikai magyar intézmények átküldenek diákokat magyarországi főiskolákra, nyári egyetemekre. Nagyon fontos lenne, hogy legalább azok jöhetnének haza egy időre, akik az amerikai magyarok jövő nemzedékét oktatják az új hazában. A magyar államnak kellene segítenie s haza hozatni az arra érdemes fiatal, már Amerikában született lelkészeket, tanítókat és tanítónőket.

Sárik Elek.

EDUCATION : Boston, Massachusetts, Vol. 59. No. 1—4.

1938. IX. No. 1,

Remedial Reading Number.

Az egész füzet az olvasás tanításának tökéletesítésével foglalkozik az elemi olvasástól kezdve a középiskolák irodalmi olvasmányaiig. (Remedial Reading.)

Walter Dearborn : Motivation versus „control“ in remedial reading.

Moor, Pressy és egyéb iskolai tankönyvek Amerikában az olvasás tanításának megkönnyítésére az olvasással kapcsolatos szemmozgások tanulmányozására mozgóképeket is felhasználnak. Ez irányzat képviselői szerint az olvasásnál is nagy jelentősége van a szemek mozgásának. Megfigyelik tehát, hogy miképpen kell a szemeknek balról jobbra mozogniuk. Növelni kell a szem szövegátfogó képességét hogy az olvasó egyszerre nagyobb gondolati egységeket is megragadhatson, viszont csökkenteni kell a szem mozgásában beálló szünetek számát. Ezzel az eljárással elérjük azt, hogy a szem a szövegben nagyobb gondolati egységeket is áttekinthet és ugyanakkor növekszik az értelem átfogóképessége is. A szerző bíráló fejtegetéseiben a sikert sokkal inkább a tanító egyéniség személyi sikerének, mint egy-egy ki-mondott módszer alkalmazásának tulajdonítja. Tehát nem a szemek vizuális távjának fokozása, hanem sokkal inkább az értelemnek az ösztönzése vezet a sikerhez. Az eljárás technikai módszereinél fontosabb a tanuló lelkes munkakedvének fokozása.

Ullin W. Leavel : Reading instruction in the Educational Scheme. (Az olvasás tanítása a tantervben.)

A különböző szaktárgyak tanításának anyaga zárt, körülhatárolt területen mozog. Az olvasás tanításának azonban nincs meg a maga elhatárolt tárgya. (Subject-matter.) Ezért az érvényben lévő tantervekben a tanításnál az olvasás pusztá technikája szerepel mint végcél. E felfogás azonban elhanyagolja az olvasástanítás funkcionális szempontjait, noha kétségtelen, hogy az olvasóképességnek az a rendelkezése, hogy általa, mint eszközzel, az emberi elme művelődési alkotásainak megértéséhez eljuthassunk, A tanterveknek e szempontokat figyelembe kell vennie. Az olvasástanítás anyagát kapcsolatba kell hozni a különböző tudománysszakok ismeretanyagával. Ami viszont a tanítás módszereit illeti, a századokon át használt szinte-